

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 3 — TELEFON: 31-21, 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Zbirajo vsak dan opombe — Mesec in naročnik 24.— Br.

EKSPLOZIVNO ZASTOPSTVO na oglaševanje in Kraljevine Italije in Nemčije
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANORačun: pri poštno delovnem mestu:
Ljubljana št. 20-221

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Continuano i combattimenti aerei su Pantelleria

13 velivoli nemici abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Sono ieri continuate le azioni aeree avversarie su Pantelleria. Nel cielo dell'isola sei apparecchi venivano abbattuti dalla nostra caccia 5 dalla caccia germanica.

Formazioni di plurimotori hanno bombardato località nei dintorni di Catania, facendo vittime tra la popolazione civile e causando danni limitati; due quadrimotori, colpiti dai nostri cacciatori precipitarono in mare.

Dalle operazioni dei ultimi due giorni 4 nostri velivoli non sono rientrati.

Le perdite finora accertate fra la popolazione civile nei dintorni di Catania citate nel bollettino di ieri, ascendono a 41 morti e 91 feriti.

Letalski napadi na Pantellerijo se nadaljujejo

13 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 10. junija naslednje 1111, vojno poročilo:

Včeraj so se nadaljevale sovražne letalske akcije nad Pantellerijo. V zraku nad otokom so naši lovci zbili 6 letal, nemški pa 5.

Oddelek večmotorikov je bombardiral kraje v okolici Catanije ter povzročil žrtve med civilnim prebivalstvom in omejeno škodo. Dva štirimotornika sta se zadeta od naših lovcev zrušila v morje.

Z operacij zadnjih dveh dni se niso vrnila 4 naša letala.

Dosele ugotovljene izgube med civilnim prebivalstvom v okolici Catanije, omenjene v včerajšnjem vojnem poročilu, znašajo 41 mrtvih in 91 ranjenih.

Imenovanja, premestitve in upokojitve prefektov

Rim, 10. jun. s. S. Kraljevimi dekreti je bilo izvršeno običajno letno premeščanje prefektov posameznih pokrajin. Premeščeni so:

dr. Francesco Palici iz Torina v ministrstvo s funkcijo ravnatelja javnega zdravstva, odvnetnik Dino Dorri iz Genova v Torino, odvnetnik Eduardo Salerno iz Bologne v Genova, dr. Guido Litta iz Verone v Bologna, dr. Tito Cesare Canova iz Perugia v Verono, odvnetnik Giuseppe Russi iz Varese v Varese, dr. Mario Decesare zapušča funkcijo generalnega ravnatelja sklada za bogocastje ter prevzema funkcijo generalnega ravnatelja za zadeve bogocastja, dr. Francesco Battisti iz Beneventa v ministrstvo s posli generalnega ravnatelja sklada za bogocastje, dr. Emanuel Zannelli iz Catanije v Bolzano, Emilio Graziosi iz Ljubljane v Catanijo, Francesco Scassellati Sforzolini iz Cattara v Ancono, dr. Lucian Bicastru iz Castanzara v Viterbo, dr. Florindo Giannichele iz Viterbe v Cesaro, Giovanni Mosconi iz Cesara v Udine, odvnetnik Leone iz Cagliari v Brescia, dr. Gregor Notarianni iz Sassari v Perugia, dr. Alberto Cavanni iz Gorizije v Chieti, inž. Romualdo Giannino iz Chietia v Livorno, dr. Manlio Binna iz Livorna v Spezio, Albert Varana iz Pescara v Palermo z razpoloženja v Verceci, dr. Gianbattista Zanframundo z razpoloženja v Avellino, dr. Franc Belfini z razpoloženja v Gorizijo.

Nova imenovanja: dr. Elmo Bracali, podprefekt, je imenovan za prefekta v Beneventu, dr. Ferdinand Flores, podprefekt, je imenovan za prefekta ter stavljen na razpoloženje, dr. Franc Mocci, podprefekt, je imenovan za prefekta in določen za Nuoro, dr. Josip Solimena, podprefekt, je imenovan za prefekta ter postavljen na razpoloženje z nadzorniki posl, dr. Franc Miraglia, podprefekt, je imenovan za prefekta ter postavljen na razpoloženje z nadzorniki posl, dr. Mario Carta, podprefekt, je imenovan za prefekta ter postavljen na razpoloženje z nadzorniki posl, dr. Rudolf Biancorosso, podprefekt, je imenovan za prefekta ter določen za ministrstvo, ostane pa na svojem dosedanjem mestu, dr. Julij Cesar

Rizza, podprefekt je imenovan za prefekta ter določen za Rieti, dr. Hugon Severini, podprefekt, je imenovan za prefekta ter postavljen na razpoloženje z nadzorniki posl, dr. Friderik Solimena, podprefekt, je imenovan za prefekta ter določen za Messino, dr. Alfred Salvatore, podprefekt, je imenovan za prefekta in določen za Campobasso, dr. Guido Brolise, podprefekt, je imenovan za prefekta in določen za Ascoli, dr. Tomaž Pavone, podprefekt, je imenovan za prefekta ter določen za ministrstvo, dr. Adolf De Dominis, podprefekt, je imenovan za prefekta ter določen za ministrstvo, ostane pa na dosedanjem mestu, dr. Josip Festa, podprefekt, je imenovan za prefekta in določen za Cagliari, dr. Vincenc Ottaviano, podprefekt, je imenovan za prefekta in določen za Sassari, odvnetnik Henrik Endrich, je imenovan za prefekta in določen za Cosenzo, dr. Mario Pigli je imenovan za prefekta in določen za Cattaro, odvnetnik Peter Mozzoni je imenovan za prefekta in določen za Catanzaro.

Postavljeni so na razpoloženje: Adalbert Mariano, prefekt v Palermu, ker je imenovan na drugo mesto, odvnetnik Rafael Radogna, prefekt v Messini s posli generalnega nadzornika, dr. Kajetan Orru, prefekt v Nuoru, na lastno prošnjo iz zdravstvenih razlogov, dr. Vincenc Ciottola, prefekt v Bresciji s posli generalnega nadzornika, dr. Viljem Froggio, prefekt v Bolzanu s posli generalnega inspektorja.

Upokojeni so zaradi dosege službene meje: dr. Robert Ausiello, prefekt v Anconi, dr. Josip Caratti, prefekt v Rietiju, dr. Carmine Senice, prefekt na razpoloženju, dr. Josip Onnis Delicati, prefekt v Ascoliju, dr. Guido de Santis, prefekt v Cosenzu, dr. Nicola Trifuoggi, prefekt v Aveninu, dr. Josip Cocuzza, prefekt v Campobasso, dr. Andrej Tincani, prefekt v Teramu, dr. Alfonz Pironti, prefekt v Speziji, dr. Albert Chiarotti, prefekt v Udinah, dr. Marij Montecchi, prefekt na razpoloženju, Vincenc Bellongo, prefekt na razpoloženju.

Upokojeni so, ker so prevzeli druga mesta: Josip Mastro Maffei, prefekt na razpoloženju, prof. dr. Ivan Petragani, prefekt na razpoloženju.

Čiščenje v zaledju vzhodne fronte

Zopet napad na sovjetsko industrijo ob Volgi — Uničevanje sovjetske plovbe

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 10. jun. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti je včerajšnji dan potekel mirno.

V zaledju srednjega odseka fronte je bila zaključena nadaljnja akcija proti močnim hitlerjevim silam. Na nepretrdnem gozdnatem ozemlju so bile tolpe s sodelovanjem madžarskih oddelkov in domačih sil obkoljene ter uničene. 207 taborišč, številno orožje in velike množice zalog za preskrbo je padlo v naše roke.

Nemške lahke pomorske oborožene sile so potopile ob kavkaški obali dve sovražni čolne za dovoz s skupno 800 br. reg. tonami. Letalstvo je potopilo ob vzhodni obali Azovskega morja zopet 16 čolnov za izkrčevanje, nadalje v Finskem zalivu sovjetski stražni čoln ter na visokem severu z obstrleženjem zažgalo sovražno tovorno ladjo.

Oddelek nemških težkih bojnih letal so izvedli v noči na 10. junija strnjen napad na pomembno sovjetsko oborožitveno tovarno v Jaroslavlju ob zgornji Volgi. V obsežnih tovarniških napravah so nastali veliki požari na prostem.

V letalskih bojih v Sredozemlju so nemški in italijanski lovci sestrelili 11 sovražnih letal.

Na Atlantiku je nemška podmornica v dvehurni borbi uspešno zavrnila ponovno napade skupnih 8 sovražnih letal. Ena izmed letal je bilo sestreljeno, 4 nadaljevala pa so bila zadeta in so odletela v drugo smer. Podmornica je nadaljevala svoje operacije.

Borba podmornice z letali

Berlin, 10. jun. s. Iz pooblaščenega vira se doznavo o siloviti borbi na srednjem Atlantiku med letali, ki so priletela z neke angleške nosilke letal in neko nemško podmornico. Med borbo, katere se je udeležilo več letal, ki so v dveh urah izvedle številne napade na podmornico, je uspelo sestreliti eno sovražno letalo, 4 pa poškodovati. Dve od teh letal sta se v plamenih oddaljili. Podmornica je nato lahko nadaljevala svoje poslanstvo.

Italija in Nemčija sta priznali novo argentinsko vlado

Rim, 10. jun. s. Italijanska vlada je priznala novo vlado, ki se je sestavila v Buenos Airesu po diredištvu generala Ramirezja.

Berlin, 10. jun. s. Zvečer se je domalo, da je nemška vlada uspešno priznala novo Ramirezovo argentinsko vlado.

SOSVET LJUBLJANSKE POKRAJINE OBNOVLJEN

Duce je imenoval za njegove člane najvidnejše predstavnike našega gospodarskega in kulturnega življenja

Duce Fašizma, predsednik vlade, notranji minister:

V zvezi s svojo uredbo z dne 26. maja 1941-XIX, s katero je bil imenovan sosvet Ljubljanske pokrajine v zvezi s predlogi Visokega komisariata v Ljubljani za ponovno ustanovitev samega sosveta glede na člen 4. Kr. uredbe z zakonsko močjo z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, spremenjene v zakon dne 27. aprila 1943-XXI, št. 385,

odreja:

Sosvet Ljubljanske pokrajine se obnavlja in njegovi člani so:

Leon Rupnik, ljubljanski župan; prof. dr. Milko Kos, rektor ljubljanske univerze;

prof. dr. Milan Vidmar, predsednik Pokrajinske zveze delodajalcev in njenega odseka za kredit in varovanja;

dr. Branko Alujevič, predsednik Pokrajinske delavske zveze;

inž. Milko Pirkmajer, predsednik Zveze svobodnih poklicev in umetnikov;

prof. Bogumil Remec, predsednik Pokrajinskega združenja;

Franc Heinrihar, industrijec, predsednik industrijskega odseka Pokrajinske zveze delodajalcev;

Zvonimir Lukič, trgovec, predsednik odseka trgovcev Pokrajinske zveze delodajalcev;

Ignac Pevec, kmet, predsednik kmetijskega odseka Pokrajinske zveze delodajalcev;

Alojz Erjavec, litograf, predsednik odseka industrijskega delavstva Pokrajinske delavske zveze;

Ludvik Korče, predsednik odseka trgovinskega delavstva Pokrajinske delavske zveze;

Franc Majcen, predsednik odseka delavcev v bančnih in hranilniških podjetjih Pokrajinske delavske zveze;

Karel Rojina, kmet, predsednik odseka kmečkega delavstva Pokrajinske delavske zveze

V Rimu, 31. maja 1943-XXI.

Mussolini i. r.

Proslava dneva Kraljeve mornarice

Po poklonitvi v svetišču padlih so bila v navzočnosti Kralja in Cesarja izročena najvišja odlikovanja zaslužnim pomorščakom

Rim, 10. jun. s. Peti dan Kr. mornarice je bil praznovan v vsej Italiji z resnobnimi vojaškimi obredi, katerih se je goreče udeležilo ljudstvo. Obnovljena in ojačena s fašizmom je italijanska mornarica s svojimi mogočnimi vojnimi sredstvi in brezhibno organizacijo svojih prevoznih ladij zagotovila mir na Sredozemskem morju med atriško in špansko vojno in sprejela v sedanjih vojni napad najmočnejših mornaric na svetu. Kar je ta mornarica opravila v treh letih, je povedano s številkami, ki jih je priznal sam sovražnik in ki zdaj že pripadajo zgodovini. Njena akcija se je razširila na vseh morjih in najbolj oddaljenih Oceanih z uspehom, ki težijo vojno bilanco in bodo težili bilanco v miru. Ni mogoče zamolčati neizbežne in boleče izgube, ki jih je utrpela italijanska mornarica med napadom sovražnika, ki je trajal brez odmora neprestano. Mornariška organizacija pa je uspela obdržati mornarico v okoliščinah, ki lahko ustrezajo v celoti kakršnikoli zahtevi. Ves narod čuti, da se bo, kadar bo italijanska mornarica poklicana za še obsežnejše akcije kakor so bile dosedanje, za akcije, ki jih lahko označimo kot titantske, še večja slava pridružila dosedanjim presenetljivim uspehom Domovine.

S tem upravičenim prepričanjem je narod proslavil dan mornarice. Na manifestacijah v vseh središčih so zastopniki krajevnih oblasti izročili vojaška odlikovanja. V Rimu je Nj. Vel. Kralj in Cesar hotel izpričati svoje goreče oboževanje junakov z morja in se je sam udeležil spominke proslave. Povsod je narod izkazal mornarici svojo ljubezen z neštevilnimi manifestacijami vzajemnosti in tovarštva. Povsod so se spominjali padlih in vsi obredi so bili posvečeni nemislivi slavi tistih, ki so se žrtvovali.

Svečanost v Rimu

Rim, 10. jun. s. Proslava Kraljeve mornarice se je pričela s poklonitvijo podtajnika Riccardija pred spomenikom Neznanega vojaka. Na stopnišču pred oltarjem Domovine je bilo postrojeno zastopstvo oficirjev in podoficirjev in oborožen oddelek vojske. Podtajnik mornariškega ministrstva je položil velik lovorjev venec v svetišču Sacello, kjer se je nato pomudil v pobožni zbranosti. Nato je odšel do žare padlih vojakov na Campidogliu, kjer je ponovil isti obred. Admiral Riccardi je položil še tretji lovorjev venec v mornariškem ministrstvu pred spominsko ploščo padlih mornarjev. Navzoča sta bila tudi podtajnik vojne in letalskega ministrstva.

Prihod Vladarja

Peti dan mornarice je bil praznovan ob navzočnosti Nj. Vel. Kralja in Cesarja. Vladarja je spremljal njegov adjutant. Vladar je prišel ob 10. uri na kraj proslave in je bil sprejet s predpisanimi častmi in z vzkljkanjem množice. Sprejeli so ga zastopniki oblasti, med njimi maršal Italije de Bono, veliki admiral Thaon di Revel, tajnik Stranke Scorza, minister za Italijansko Afriko Teruzzi, minister za promet Cini, minister za ljudsko kulturo Polverelli, podtajniki vojaških resorjev, guverner, prefekt in zvezni tajnik. Kralj in Cesar je pregledal postrojene oddelke in pozdravil slavno zastavo Kraljeve mornarice, nakar je stopil na oder v obliki stolpa vojne ladje, ob katerem so bili postrojeni kirasirji. Na oderu so bili mornariški atašeji prijateljskih in zavezniških držav, ki so se poklonili vladarju. Na posebnih tribinah so bili zastopniki, pohablenci, ranjenci, prostovoljne bolničarke Rdečega križa ter praporci in znaki fašističnih zastopstev.

Izročitev odlikovanj

Slavje je imelo samo eno točko, in sicer izročitev odlikovanj za vojaško hrabrost. Predvsem je Nj. Vel. Kralj in Cesar izročil visoka odlikovanja za vojaško hrabrost svojim junakom, ki so si, žrtvujoč se za

Domovino, zaslužili zlato kolajno za vojaško hrabrost. Imena junakov so odmevala v prostoru: ladijski podporočnik Giorgio Scaglia iz Rima, ki je, ko je sovražni ogenj razdejal zadnji top na njegovi ladji, s katero se je boril do skrajnosti s številčno premočnim nasprotnikom, odredil, naj se reši posadka in nato deli usodo z edinicco, ki se je slavno pogreznila v morje; ladijski podporočnik Bisagno iz Genova, eden izmed najhrabrejših kondotjev Masov v operacijah proti sovjetskimi utrdbam; podvodja manipola mornariške Milice Carmelo Borgo Pisani, mlajši mučenik, ki je padel pod sovražnim strelcem ob vzkliku: Ziveita Italija!; korvetni kapitan Enner Betica iz Castagnolezanza, ki se je potem, ko je bilo izčrpano vse razpoložljivo orožje na njegovi ladji, vedro žrtvoval, dočim je poskrbel, da se je njegova posadka rešila; korvetni kapitan Todaro Salvatore iz Messine, ki je hrepel vedno po najbolj tveganih podvzetih in junaško padel za veličino domovine; divizijski admiral Doreno Gasparri iz Neaplia, ki je ob eksploziji municijskega skladišča med opravljanjem naloge, ki ni bila njegova naloga kot poveljnika, pa si jo je vendarle zadal, sledeč svojemu velikodušnemu in junaškemu temperamentu in padel kot junaški vojak ter zaključil s slavo svoje domovine posvečeno življenje.

Ob vladarju so bili posamezni svoji teh junakov in Nj. Vel. Kralj in Cesar jim je izročil odlikovanja obenem z najljubeznivejšo besedo za vsakogar. Predvsem so bili sinovi slavnih padlih, ki so sprejeli znake čistih nesmrtnih plemenitosti. Med tem ko so čitali na glas obrazložitve in so podobe epičnih junaških dejanj vstajale v mislih, se je slišalo v vojaškem obredu prasketanje strojníc in bobnanje bobnov.

Po slatih kolajnah v spomin podeljenih, je vladar izročil odlikovanja svojem pogrešan. Slišalo se je krasne obrazložitve za visoka odlikovanja, ki so jih dobili podpolkovnik Domenico Bastianini iz Tuscanije, ki je, ko so bili razdejani stolpi in ustavljeni strelni stroji velikih kalibrov,

čeprav je bilo dano povelje za zapustitev ladje, ostal na krovu in velikodušno pomagal uničiti edinicco, da je ne bi sovražnik zajel; divizijski admiral Antonio Toscano iz Agrigenta, ki je bil hudo ranjen med prvimi in je ostal na svoji ladji, ko je bila hudo zadeta, na mestu poveljnika do najvišje žrtve; ladijski kapitan Giorgio Rodonacchi iz S. Miniata, ki je v nočni akciji izvršil čudovita dejanja žrtvovanja in junštva; poročnik Franco Storelli iz Gualdolina, ki je bil pozvan, naj opusti nevarno operacijo, pa je odgovoril s pomembnimi besedami, iz katerih je izžarevala verna njegovega sklepa, da hoče izvršiti do zadnjega svojo dolžnost.

Sinovi žene in matere junakov so zopet stopile na oder, kjer je Vladar odgovoril na ponosen pozdrav svojcev z besedami častitve njih dragih, tako zaslužnih očetov, mož in sinov.

Nato so stopili na oder, da bi sprejeli zlata odlikovanja iz rok Kralja in Cesarja hrabri mornarji, ki so preživeli junaška dejanja. To so bili: fregatni kapitan Francesco Minbelli iz Livorna, junak s Krete, je s svojim majhnim torpednim čolnom potopil tri križarke ter nekaj sovražnih rušilcev ter se vrnil s svojo edinicco v oporišče; korvetni kapitan Giuseppe Cigali Fulgosi iz Placenze, ki je tekmoval v istih vodah in v istih okoliščinah pri belem dnevu z junaškimi dejanji kapitana Minbellija v napadu na še številnejšo sovražno skupino; ladijski kapitan Enzo Grossi iz San Paola v Braziliji, popularni potopilec dveh sovražnih oklopnih; ladijski poročnik Emilio Legnani iz Milana, ki je odšel s svojim Maasom ter napadel sovjetsko skupino in potopil ob peklenskem ognju sovražnika eno križarko; kapitan za dolge vožnje Cesare Rosasco iz Genova, ki je bil odlikovan z obrazložitvijo, katere se ni bila objavljena, glasi se pa takole:

Kot poveljnik nekega majhnega parnika, katerega je napadla podmornica, se je izognil z manevrom dvema topedoma ter je z naglo odločitvijo takoj p. redil ladjo za borbo. Pripravil je top najmanjšega kalibra in obstrlejeval iz majhne razdalje sovražno podmornico, ki je bila med drugim eno oborožena, brž ko se je pojavila na površini. Njegova ladja je bila večkrat zadeta s topovskimi strelmi in neprestano so jo obstrlejevale strojnice. Pred njim je padel krmar. Ostal je sam na povzelnem mostu in ni mogel več voditi ladje zaradi poškodb na transmisiji ter je, čeprav je bil hudo ranjen na nogi, stopil v spodnji prostor in sam naravnost vodil stroj krmila. V trdnem sklepu, da bo rešil razen posadke tudi ladjo, je opustil manever, da bi ladjo privedel do obale. Z odločno besedo in z lastnim junaškim zadržanjem je pozival vojaško in civilno posadko, naj vztraja v neenaki borbi, dokler podmornica zaradi ponovnih udarcev ne bi opustila borbe. Izčrpan v silah, toda podpiran z železno voljo, je rešil svojo ladjo, ki je bila preključena s strelji. Na njej so bili mrtvi in ranjeni. Bil je svetel zgled najzibrnejših mornarskih in bojnih kreposti.

Vladar je na vsakogar naslovil vzpodbujalne besede, spominjajoč se dogodkov njih svetlih junaških dejanj. Takoj nato je Nj. Vel. Kralj in Cesar izročil tudi srebrne in bronaste kolajne ter križe za vo-

Nadaljevanje na 2. strani

Eksc. Emilio Grazioli — prefekt Catanie

V roku rednih premestitev prefektov je bil premišljen dosežani Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Eksc. Emilio Grazioli za prefekta Catanie

Po dveh letih plodnega organizatornega, upravnega in gospodarskega ter političnega dela v novi Ljubljanski pokrajini odhaja Visoki komisar Eksc. Emilio Grazioli. Njegovo ime bo vedno najtesneje povezano z zgodovino Ljubljanske pokrajine ter našega ljudstva v prvih letih v okrilju močnejše Italije.

Kar nam je dal znameniti Ducejev odlok o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine, je uredniševal najvišji zastopnik Italije v naši pokrajini Eksc. E. Grazioli z vso verno ter odločnostjo, zavedajoč se poslanstva, ki ga je prinašal Rim v te kraje. Ljubljansko pokrajino je bilo treba ne le ustanoviti, temveč tudi organizirati, urediti, gospodarsko urediti in preustrojiti po načelih stanovske države. To veliko in odgovorno delo je bilo lahko poverjeno le možu tako velikih umskih in moralnih vrlin, kakršne krasi Eksc. E. Grazioli.

Njegovo delo je bilo najbolj ocenjeno ob proslavi dvehletnice Ljubljanske pokrajine, ko smo spoznali, kaj vse je storila vlada za našo pokrajino in kaj je storila pokrajinska uprava na čelu z delavnim Visokim komisarjem. Njegovo delo, verna za napredek naše pokrajine, skrb za naše kulturne ustanove, razumevanje za gospodarsko življenje naših krajev — smo ga imeli priliko spoznati šestkrat. Prvi Visoki komisar Ljubljanske pokrajine je bil

v neprestanem stiku z vsem življenjem naših krajev, neustrudno je proučeval naše razmere, skušal urediti vse, kar se ni bilo urejeno, zanimal se je za vprašanja naše vasi prav tako kakor za napredek Ljubljane. Pogosto je obiskoval naše podeželje, razgovarjal se je s prostimi ljudstvom prav tako z razumevanjem kakor z njegovimi zastopniki, povsod je povpraševal po potrebah in željah ljudi in, če je obljubil pomoč, je obljubil tudi sledilo vselej dejanje.

Zdaj je Ljubljanska pokrajina že prestala vse začetne organizatorne težave; vključila se je v normalno življenje Italije. Organizacija korporacij je zaključena, zakonodaja v pokrajini je prilagojena državnim zakonodajam. Najtežje delo je opravljeno; prvi Visoki komisar Ljubljanske pokrajine odhaja na novo važno službeno mesto. Za seboj zapušča sledove plodnega dela, ki nas bo vedno spominjalo nanj.

Ob tej priliki lahko označimo najbolje pomen njegovega dela za našo pokrajino in Italijo z zagotovilo, da bo njegovo obširno konstruktivno delo na korporativnem področju, na področju javnih gradenj in razmaha ter varstva kulture ter na političnem področju pustilo trajne sledove v zgodovini teh dežel, ki so bile deležne njegovih najbolj plemenitih prizadevanj.

Srednješolski telovadni nastop za leto XXI

Ljubljana, 11. junija. Kot zaključek učnega sporeda letošnjega šolskega leta je bil na Stadionu ob Vodovodni cesti telovadni nastop učencev osnovnih šol, nižjih in višjih srednjih šol našega mesta.

Prireditve se je začela ob navzočnosti Zveznega poveljnika in podpoveljnika. Prisostvovali so ji tudi predstavniki drugih oblasti, med njimi šolski komisar in ravnatelj tukajšnjih zavodov. Telovadni nastop se je začel po dviganju zastave in po predstavitvi vseh tekmovalcev in nastopajočih predstavnikov oblasti.

Prvi dan je nastopila ženska mladina. Izredno lep je bil pogled na množice mladine na zelenem igrišču, ki se je zdelo kakor predeljeno v gibajoče se gredice. V stadionski areni so se živahno križala moštva. V urejenih vrstah so si sledile mladinke v svojih preprosti, toda ljubki sportni obleki. Vsako moštvo se je po opravljenem svojem pohodu postavilo v različne odseke, kjer je pred pristojnim sodniškim zborom opravilo predpisano vajo: od razvoja vrste do iger, od prostih vaj do vaj z obroči, s kili in na gredah. Zastopane so bile vse šole. Osnovne šole so sodelovale z enim moštvo, srednje šole pa z več moštvami, skladno s številom svojega dijakstva.

Na stotine mladih telovadk je odločno tekmovalo za afirmacijo svoje šole v zdravi in dobro izvedeni medsebojni telovadni borbi. Vse so se zelo potrudile združene z enakimi čustvi prijateljstva in solidarnosti ter mladinskega navdušenja. Neoporečen je bil nastop vsake posameznice, razna moštva pa so bila odlično zložena.

ta in so skladno nastopale. Občudovanja vredne so bile poveljnice moštvev, ki so vodile vsaka svoj oddelek spretno in dovršeno k odločilni tekmi.

Z enako navdušenostjo in v enakem slogu je potekel naslednji dan nastop dijakov. Tudi oni so pokazali lepe prizore dostojnosti in discipline, pripravljenosti in borbenosti.

Telovadni nastop šolske mladine

Zvezno poveljstvo liktorske italijanske mladine poroča:

Na sportnem igrišču »Stadione« na Vodovodni cesti bodo v soboto 12. t. m. ob 17.30 nastopili srednješolski dijaki. Telovadnemu nastopu bodo prisostvovali predstavniki najvišjih ljubljanskih oblasti.

- Spored nastopa je naslednji:
1. Počastitve.
 2. Dviganje zastave.
 3. Proste vaje, ki jih izvajajo dijaki nižjih srednjih šol.
 4. Vaje s kili, ki jih izvajajo dijakinje nižjih srednjih šol.
 5. Vaje na gredi, s katerimi nastopijo dijaki višjih srednjih šol.
 6. Vaje z obroči, s katerimi nastopijo dijakinje višjih srednjih šol.
 7. Razvojne in proste vaje, ki jih izvajajo dijakinje nižjih srednjih šol.
 8. Počastitve.
 9. Spuščanje zastave.
- Dostop na Stadion je prost vsem in sicer skozi vhod na Bleiweisovi cesti.

Nova zbirka del bratov Šubicev

V prehodu nebotičnika je razstavljenih 6 Janezovih in 15 Jurjevih del

Ljubljana, 11. junija. Poročali smo že, da je bila v izložbo Ksbovega salona v prehodu nebotičnika postavljena na ogled zanimiva zbirka odvisov periorib v heliografuri po izvirnih ploščah Janeza in Jurija Šubice, ki je vzbudila med ljubitelji slovenske književne ilustracije in zbiralci domače grafike upravičeno pozornost. Janez in Jurij Šubice sta bila prva naša ilustratorja in največja slikarja preteklega stoletja. Prva zbirka je obsegala 11 del, ki so bila obelodanjena leta 1878. v Stritarjevem dunajskem »Zvonu«.

V zvezi s temi ilustracijskimi podobami, oddisi po izvirnih ploščah, se je pojavila nova zbirka obeh mojstrov prejšnjega stoletja. Prav te dni je bil na istem kraju razstavljen tudi ta izbor, ki obsega izredno zanimiva dela.

Janez Šubice je zastopan z »Raffaellovo smrtjo«, še povsem klasičistično kompozicijo, ki je mlademu dijaku na umetniški akademiji v Benetkah priložila prvo nagrado. Janez Šubice se je namreč svoje dni v Benetkah učil. Delal je največ pri znamenitem benškem profesorju zgodovinskega slikarstva Molmenti, ki je učil cel rod evropskih slikarjev. Nekaj časa je bil mladi Šubice tudi v delavnici Ivana Frankje v Campo San Polu, ki se je tedaj posvetil učenju starih italijanskih mojstrov, zlasti benškemu slikarstvu velike prosvetljene dobe.

Ustanjevanje s 1. strani

jaško hrabrost in je ljubeznjivo govoril z vsemi, ki nosijo na sebi znake slavnih poškodb.

Slava italijanske mornarice, ki se proslavlja ob obletnici legendarnega podvzeta pri Premudi, se je znova razplamtela na nebu domovine in pomenila, da ob priletku četrtega leta vojne, ki sovpada v proslavo, nepremakljiva sila bdi nad bodočnostjo in je odločen pogoj za zmago.

Nj. Vel. Kralj in Cesar se je po proslavi odpeljal, med tem k oje odmeval močnejši pozdrav Kralju in Cesarju ob novih najbolj gorečih vzklikih.

Na dan proslave je generalni poveljnik mileniške mornarice izročil bojno zastavo ruslilu »Legionario«. Zastava je v umetniško izdelani šatiji, ki je delo Mistruzzijskega, očeta imetnika zlate kolajne Diega.

Zlasti zanimiva je primerjava del obeh bratov. Jurjeve risbe nam odpirajo čisto drug umetniški svet, krog življenjskega neposrednega opažanja, tla domstvenosti, pristne resničnosti domačega čustvenega okolja. Ogledajo si n. pr. samo romantični prizor »Slovenskih polharjev« ali podoba našega kranjskega »Rešetarja«; ti pi iz kmečkega življenja, ki jih je srečeval Jurij Šubice edinele pri nas. Tudi »Rojstni dom Šubicev«, »Vojak« in »Učitelj« so risbe, ki so studirane po resničnem opažanju narave in njenih podob, seveda so male po okusu tedanje dobe tu pa tam še romantično navdahnjene, vendar so v celoti dokaz, kako zelo se je Jurij približal ljudskemu življenju in podajanju njegove značilne tipike. Tako imajo te risbe poleg svoje umetniške vrednosti še poseben pomen v pogledu narodopisnih ali etnografskih posebnosti.

Menda ni slovenske družine ki ne bi poznala znane in priljubljene Šubiceve podobe »Pred lovom«. Izvirna oljna slika se nahaja danes v Narodni galeriji in je nastala za časa Jurjevega bivanja v Parizu leta 1885. Končno je razstavljen tudi Jurjeva studija »Kamifole« za znano muzejško stopno dekoracijo, ki jo še danes občudujemo kot najboljšo stensko kompozicijo izmed domačih Šubicevih del. Zbirko risb pa zaključuje znana lastna podoba Jurija Šubice.

Risbe nam nudijo mnogo dragocenih spominov na zgodnje, a umetniško že višoko dozorele početke naše ilustracijske panoge, ki se je po bratih Šubicah trajno razvijala in spopolnjevala, obenem pa stoji našim domovom v prijeten in razveseljujoč okras.

Skupno je sedaj postavljenih na ogled 6 Janezovih in 15 Jurjevih del.

Spodnja Štajerska

Premiera v mariborskem gledališču. Mariborsko gledališče je uprizorilo včeraj veseloigro Hansa Gustla Kernmayerja »X« za U. Kernmayer je sin graškega mesarja in za seboj ima burno preteklost. Mnogo je potoval po svetu in trda je bila njegova pot, preden se je povzpela do primanskega pesnika in pisatelja. Leta 1940. je odpočil na povabilo generalnega polkovnika Dietla na severno rusko bojišče, kjer je zbral zanimive vtise o življenju vojakov v deželi polnočnega sonca.

Ducejeva nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakonca Božič Leopoldu in Franciški iz Rudnika št. 48 o priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

rezervoarja je prav veliko javno delo, saj bo dogotovljeni rezervoar veljal okrog 2 milijona lir, kar pomeni, da je mestna občina z razpisom del poskrbela tudi za prav izdaten vir zasluga, raznim obrtnikom in delavcem.

Obvezno cepljenje zoper tifus

Ljubljana, 11. junija. Nad 20.000 lanskoro leto zoper tifus prostovoljno cepljenih, razen teh pa vse perice ter lastniki in uslužbenci obratov v živili, torez vseh gostlin, izkuhov, restavracij, mlekar, mesarij, branjarij, pekarij, slaščičarn in podobnih obratov, so se lahko pripravili, da uživajo zaščitnih tablet proti tifusu ne povzročajo nikakih težav in nobene reakcije, pač pa tako cepljenje nudi za več mesecev varstvo pred obojenjem za to nevarno boleznijo. Prav tako je to tudi razvidno iz malega števila onih, ki so lansko leto oboleli za tifusom, saj navzile izrednim rezmeram lani ni bilo v Ljubljani nobenih epilemi.

Učinek zaščitnih tablet pojenja po približno 6 mesecih ter mestno poglavarstvo zato letos odreja ponovitev cepljenja pri vseh za cepljenje obveznih. Vsem drugim prebivalcem pa svetuje, naj tudi letos v lastno korist sega po tem sredstvu, ki jih bo obrnilo težke bolezni.

Zaščitno cepljenje se bo pričelo v ponedeljek 14. t. m. in bo trajalo do sobote 19. t. m. Vse dni bo cepljenje trajalo od 7. do 9. ure. Moški bodo použili tablete v prostorih ambulaterij v Mahrovi hiši na Kerkovem trgu 10, ženske pa v prostorih mestnega fizikata v II. nadstropju Mestnega doma.

Prvi dan bo vsak použil eno tableto, naslednje dni pa po dve tableti. Vsakdo bo torej moral priti v ambulatorij ali v mestni fizikat štirikrat. Tablete je treba uživati na tešče.

Mestno županstvo upa, da se bodo udeležili cepljenja vsi, ki so za to obvezni, ter zato ne bo treba izvajati nikakršnih ukrepov.

Sportni pregled

Položaj v mladinskem prvenstvu

Včeraj smo orisali položaj v rezervnem prvenstvu, danes si ogledimo stanje v mladinskem. Letos sodeluje 7 moštvev in so se lanskim konkurentom pridružili tudi drugi klubi razen Korotana. Zdi se čudno, da če fantje z Rakovnika niso zastopani, saj je tam dovolj mladine, ki ima do igre z žogo nedvomno prav toliko veselja kakor mladina iz drugih mestnih predelov. V mladinskem prvenstvu sta bili doslej odigrani v celoti dve koli, od tretjega pa samo dve tekmi. Vodstvo je prevzela Mladika, čeprav je odigrala le dve tekmi. Z zmago proti Ljubljani in Hermesu se je legitimirala kot favorit tekmovanja. Sledi ji Vič, lanski zmagovalec v podobnem tekmovanju, ki je letos utrpel že en poraz. Na tretjem mestu je Tobacna tovarna, ki je začela odlično, zadnjo nedeljo pa je bila že poražena. Bržkone bo to posledica nezdravega forsiranja, saj so nekateri igralci zadnji nedelji odigrali po dve tekmi naenkrat: najprej v mladinskem, nato pa še v rezervnem moštvo.

Ljubljana je izgubila dve tekmi, v nedeljo pa je njena telesno še zelo šibka mladina pokazala prav dopadljivo igr. Sledijo potem še Mars, Hermes in Zabjak. Stanje je po nedeljskih tekmah naslednje:

Mladika	2	2	0	0	4:0	4
Vič	3	2	0	1	5:1	4
Tob. tovarna	3	2	0	1	15:6	4
Ljubljana	3	1	0	2	5:2	2
Mars	3	1	0	2	3:9	2
Hermes	2	1	0	1	1:3	2
Zabjak	2	0	0	2	0:12	0

Najvišjo zmago je dosegla doslej Tobacna tovarna. Ko je porazila Zabjak z 10:0. Tri tekme so se končale z najtesnejšim izidom 1:0 po ena pa z 5:0, 5:1, 4:0, 3:0 in 2:0. Zanimivo je, da so vse tekme razen ene končale tako, da zmagovalec ni prejel niti enega zgoditka.

V nedeljo 20. t. m. bodo na sporedu tekme med Tobacno tovarno in Hermesom, Ljubljano in Zabjakom ter Vičem in Mladiko. Važna bo zadnja, saj bo odločala o trenutnem vodstvu.

Iz hrvaškega športa

Prejeli smo podrobno poročilo o poteku prvenstvenih tekem v nedeljo 30. maja v Zagrebu. Na sporedu so bile štiri manj važne tekme, ki so se končale z zmagami favoritov.

Hašk je z lahkoto premagal Ličana 5:0. Z enakim izidom je klonil Redarstveni Concordiji. Zeleničar je premagal Ferrario 3:1. Gradjanski pa ZET 8:0. Bilo je to predzadnje kolo. V nedeljo niso nadaljevali prvenstva, ker so najboljši nogometaši nastopili v Bratislavi. Kakor smo že ugotovili, je Gradjanski sigurni zmagovalec podveznega prvenstva, medtem ko se za drugo in tretje mesto bori Concordia in Hašk, ki imata enako število točk. Concordia ima boljši količnik.

Slovaški tabletenisti v Španiji

Najboljši slovaški igralci namiznega tenisa so se dni zaključili 14dnevno turnejo po Španiji. Dosegli so lepe uspehe.

Prvič so nastopili v San Sebastianu in premagali tamkajšnje reprezentante 5:0. Drugič so nastopili v Madridu in sicer kot predstavništvo Bratislave. Premagali so reprezentanco Madrida, pri čemer je slovaški prvak Kollarik premagal španskega prvaka Pereza 2:0. Drugi slovaški predstavnik pa je nadvladal španca Tontesa prav tako 2:0. Slovaki so zmagali tudi v Barceloni.

V soboto pa so na povratku v domovino nastopili v Parizu proti reprezentanci Pariza.

Drugi športni izidi v Nemčiji

V nedeljo so v Nemčiji igrali nekaj tekem za Tschammerjev pokal. Stajerski prvak SC Kapfenberg je premagal FAC Wien 3:0 (0:0). Vienna je porazila Admira 6:1 (3:0). VAC je s težavo premagal Austrio 6:5 (1:2). Wiener Sportklub pa RSG St. Pölten 7:2 (3:0).

Pri berlinskem enournem teku je dosegel Wöber z 18.535 km odličan čas, ki je boljši od nedavnega časa francoskega tekača Lalannea. Wöber je zasnel samo 675 m za Nurmijevim rekordnim rezultatom.

Villacher SV si je zagotovil koroško nogometno prvenstvo, ker je presenetljivo lahko premagal LSV Klagenfurt 4:0 (3:0). V Celovcu so bile kolesarske dirke, na katerih so nastopili tudi nekateri spodnještajerski dirkači. Jče Gregor iz Slovenjega Grada je zasedel drugo mesto, Milan Mrak z Jesenic tretje in Mašera iz Maribora peto.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 11. junija: Barnaba, Hrvoje.

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matica: Praga — zlato mesto. Kino Sloca: »Via delle 5 lune« ali »Stranota ljubezna«.

Kino Union: Od Apeninov do Andov. Koncert Ljubljanskega komornega tria ob 19.30 v veliki Filharmonični dvorani. Ponovitev »Kralj Oidipa« ob 19 v franciškanski dvorani.

Razstava akvarelov Bruna Vavpotiča v Ohrsnelovoj galeriji, odprta od 8. do 12. in od 14. do 18.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; Trnkocij dedl. Mestni trg 4; Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Iz pokrajine Trieste

Uspeh dneva slepih. Dan slepih je dosegel zadovoljiv uspeh. Zasluzne zanj so predvsem članice triestkega oddelka Italijanske zveze slepcev. Tem so pri nabiranju darov pomagale številna dekleta in fantje.

Triestinec Arduino Buri letalski polkovnik. Veliko zadovoljstvo je vzbudila v Triestu vest, da je bil pilot-major Arduino Buri iz Trieste povišan v polkovnika. Buri je bil že štirikrat odlikovan s srebrnimi kolajnam. Bojeval se je v Vzhodni Afriki in v Španiji. On je potopil angleško oklopnico »Nelson«.

Nesreče. V triestinski bolnišnici je umrl v ponedeljek 32-letni Vito Messina. Sredi aprila je padel s podbrodja neke ladje, ki je bila zasidrana v pristanišču. Hudih poškodb ni mogel preboleti. — 16-letni elektromehanik Floriano Brasseli se je v sredo poškodoval med delom na desnem uesu. — Z vrelo vodo se je polila 17 mesečna stara Stefania Dovich iz Giarovie. Dobila je precej hude opekline po telesu in je njeno stanje zelo nevarno. — Enako nesrečo je doživela dveletna Lucia Delles, ki je zvrnila nase posodo polne vrele vode. Opekline ima na prsih, hrbtu in na desni rami. Tudi njeno stanje je nevarno. — Perico Angelo Stocca je ugriznil pes v desno dojko. Zdravila se bo nekaj dni.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 11. jun. ob 15: »Kralj na Betajnovi«. Izven. Zadnjikrat v sezoni. Znižane cene od 12 L navzdol.

Sobota, 12. jun. ob 18:30: »Jesene«. Red B. Nedelja, 13. junija ob 18:30: »Stari in mladi«. Izven. Cene od 20 L navzdol.

Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovi«. Zadnja uprizoritev te drame bo v petek, dne 11. t. m., ob 15. Zasedba vlog običajna. Veljajo zelo znižane cene od 12 L navzdol. Gherardi: »Jesene«. Komedija v treh dejanjih. Vsebinska igre je sodobna zgodba o jezenski ljubezni znamenitega zdravnika. Igrajo: Vi Skrbinek P. Kovč, Nablocka, Sencinova, Nakrst, Brezgar, Raztresen, Gabrijelčičeva, Verdonik, Simčičeva. Režija: prof. Sest.

OPERA

Petek, 11. jun. Zaprt. Sobota, 12. jun. ob 18: »Tiha voda«. Opereta Izven Cene od 28 L navzdol. Nedelja, 13. junija ob 17: »Thais. Izven. Cene od 28 L navzdol.

DOMANI AL CINE JUTRI V KINU UNION

TEMPESTA SUL GOLFO
VIHAR NAD ZALIVOM

ARMANDO FALCONI
ANDREA CHECCHI
ADRIANA BENETTI
ANNELESE UNGO
RUBY D'ALMA

Drammatica avventura d'amore nella festosa cornice di Napoli

Drammatica luttuosa e passionale avventura burlesca di Napoli

Il film LUX della G. RIGHETTI
Režija

DNEVNE VESTI

— **Revizija cen za vojne dobave.** V Rimu je začela poslovati komisija, ki jo je nedavno ustanovil Duce, za ureditev in revizijo cen za vojne dobave in zgradbe od 1. januarja 1939 naprej. Obvezno bo morala pregledati vse pogodbe, v katerih je bila pogodbeno določena cena za dobave in zgradbe višja od 3 milijonov lir. Če smatra komisija za potrebno, lahko pritegne v pregled tudi pogodbe, v katerih so bile dogovorjene dobave za manjše zneske.

— **Bavarski princ Ruprecht pri papežu.** Papež je sprejel z vsemi častmi, ki mu gre, do, Nj. kraljevisko visokost bavarskega princa Ruprechta. Po avdijenci pri papežu je princ posetil kardinala državnega tajnika.

— **Dar milanske pokrajine Stranki.** Na sedežu milanske pokrajinske uprave v Milanu sta v turek podpisala predsednik in zvezni tajnik listino o darovanju zgodovinskega gradu Binascio s strani milanske pokrajine Nacionalni fašistični stranki. V gradu je nastanjen magistrat, fašiji in drugi javni zavodi.

— **Odlikovanje za vojake, ki branijo Albanijo.** Albanski notranji minister je predložil predsedstvu albanske vlade načrt zakona, ki ustanavlja odlikovanje »Vullnetari Shqiptar« (albanski prostovoljec). Z njim bodo odlikovani Albanci in Italijani, ki so se udeležili in se bodo še udeležili eventualnih bojev za obrambo Albanije.

— **Navdušen sprejem iz ujetništva vrtničarja se volakom v Bariju.** Bari je v ponedeljek priredil navdušen sprejem 2673 vojakom, ki so se vrnili iz ujetništva. V pristanišče so jih pripeljale tri motorne ladje. Vračajoče so pozdravili zvezni tajnik, odposlanec ministra Scorze in armadni poveljniki. Mnogi, ki se je zbrala na obali, je navdušeno in glasno pozdravljala izkrcavajoče se ranjene in invalide.

— **Mobilizacija osebja državnih železnic na Siciliji in Sardiniji.** Rimski uradni list je objavil v turek razglas Duceja, s katerim je bila odrejena začeti, s sredo mobilizacija vsega osebja državnih železnic na Siciliji in Sardiniji.

— **Razstava italijanskih umetnikov v Budimpešti.** V organizaciji štaba vrhovnega poveljstva italijanske vojske je bila prirejena v Budimpešti posebna razstava umetniških del italijanskih umetnikov, ki so pod orožjem. Oficijsko je bila razstava odprta v četrtek dopoldne. Vojaki atake Voli je poudarili, da je smoter razstave prikazati madžarskim ljubiteljem lepe umetnosti, kako so italijanski umetniki tudi med vojno, ki je tako tesno povezala italijanski in madžarski narod, delovali in ustvarjali.

— **Tramvaj ga je povozil.** V turek je tramvaj, ki je vozil med Maninovo in Giobertiovo ulico v Rimu, povozil nekega pasanta in mu prizadel težke poškodbe. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer je kmalu umrl.

— **Nenavadna zastrupitev s smrtnimi posledicami.** Nenavadne dogodke, ki je bil imel smrtne posledice, se je zgodil v turek zvečer v Tor. Tr. Tesse pri Rimu. V vojnem vrtu SNIE Viscose je delal 49-letni Poljak Joseph Szencze. Pripravljaj hrano za živali. Ko je odprl vrata silosa, so ga omamili plini, uhajajoči iz odprtine. V nekaj sekundah je bil mrtev.

— **Smrtne nesreče pri delu.** Zrtev težke nesreče je postal v turek jutraj v Rimu 22-letni Armando Panasetti. Delal je na žagi za marmornate plošče. Nenadoma se je utrgala transmisija in ga je njen konec udaril z vso močjo po glavi. Čez nekaj ur je umrl na polikliniki.

— **Smrtno ranjen kolezar.** V Napoliju se je smrtno ponesrečil 16-letni dijak Domenico Vetere. S kolezom se je vozil po strmini San Raffaele navzdol. Nenadoma so mu odpovedale zavore in se je z vso silo zaletel v izločeno okno neke trgovine. Kos stekla ga je tako nevarno ranil, da je med prevozom v bolnišnico umrl.

— **Sedem učiteljev je praznovalo 40-letnico učiteljevanja.** V navzočnosti zveznega tajnika in okrožnega šolskega nadzornika je bil te dni na šoli »Rose Maltoni Mussolini« v Alessandri velik sestanek krajevnega učiteljskega. Na sestanku je bil poudarjen s posebno diplomom in večjo denarno nagrado prof. Paolo Maltoni, ki je povznan v prvem nadzorniku in odhaja iz Alessandrie. Dopolne in zlate kolajne so bile podeljene sedmim učiteljem, ki praznujejo letos 40-letnico učiteljevanja. Zasluge jubilaritov je orisal v ganljivem govoru sam zvezni tajnik.

— **Huda nevihta nad Benetkami.** Nad Benetkami se je v turek znesla huda nevihta, ki bi bila skoro zahtevala življenje treh ribičev. Zalotila jih je na odprtem morju. Med največjim neurjem je strela udarila v morje, nedaleč od njihovega čolna. Velik val ga je prevrnil in ribiči so popadali v morje. Z največjim naporom so kasneje zlezli nad prevrneni čoln in klicali na pomoč. Rešili jih je šele drugo jutro nek ribiški čoln, ki jih je opazil le slučajno. Nevihta pa se je kmalu oddaljila od Benetk in se usmerila proti dolini Tagli. Tam je strela udarila v senik naseljenca Carla Bisona. Zgorelo je 50 stotov sena in razno poljsko orodje. Dasi je reševalec uspešno rešila živino, je škoda za okoli 250.000 lir. Zgorela je tudi hiša in je tako okoli 40 oseb ostalo brez strehe.

— **Težka kazen za tatvino med zatemnitvijo.** Rimsko okrožno sodišče je obsodilo Riziera Piacentinija, ki je med zatemnitvijo izvršil tatvino v neki krojačnici, na 6 let robije in 4000 lir denarne kazni. Njegov pomočnik, ki je bil že kaznovan, je bil obsodjen na 8 let robije in 6000 lir denarne kazni.

— **Aretacija vesele vdove.** Cremonska policija je aretirala mlado žensko, ki se je izdajala za baronico Nives von Gander. S tem zvočnim naslovom ji je uspelo pridobiti si povsod, kjer se je nastanila, za upanje. Osleparila je nekega hotelirja v upanje. Ko mu ni pravočasno poravnala računa, se je takoj obrnil na policijo, ki je ugotovila, da gre v vseh primerih za isto osebo.

— **400.000 lir je našel v vlaku.** V vagonu tretjega razreda vlaka, ki je pripeljal v Milan iz Benetk in se je ravno pripravil k nadaljevanju vožnje proti Torinu, je nek podčastnik našel velik zavitek. Ko ga je razvil, je presenečen ugotovil, da vsebuje bankovcev in banknih nakaznic za 400.000 lir. Ker se je vlak že premikal, ga

v Milanu ni mogel več izročiti oblastem. Na vseh dokumentih, ki so bili v zavrtiku, je bilo napisano ime Luigi Assirelli iz Genove, ki je brzkome lastnica najdenega bogastva.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION
Odlični film po splošno znani pripovedki mladinskega pisatelja E. De Amicisa »Sreca«
Od Apeninov do Andov
Dečka, ki išče po Ameriki svojo mater, izvrstno podaja mladi Cesare Barbetti
Predstave ob delavnikih: ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih: ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri

KINO SLOGA
Za mladino vstop prepovedan!
Film o poštemem delu, nerecinli trgovskih poslih, čisti ljubezni in omahljivosti
Via delle 5 lune
Stranpota ljubezni
V glavnih vlogah: Luisella Beghi, Andrea Checchi, Olga Solbelli.
Dokumentarni: Ritorno ali Vittoriale
Radi velike dolžine filma predstave ob 14, 16.15 in 18.30.

KINO MATICA
Film v najkrajših prirodnih barvah!
Najstijajnejši uspeh evropske filmske produkcije! Čudoviti posnetki »Zlate Prage«!
Tragična zgodba deklice, ki jo je pogubilo velemost!
Češki narodni ples in prizori iz »Prodanec neveste«
Praga — zlati mesto
V glavni vlogi Kristina Söderbaum
Predstave ob 15., 17. in 19.15 uri

— **Pes rešil potapljalčega se otroka.** Na Imperijski obali v Benetkah so bili ljudje v ponedeljek popoldne pričeli ganljivo in razburljivo dogodka. Junak je bil velik pes, ki so se otroci z njim igrali tako, da so mu metali v morje kose lesa. Pes je neumorno plaval za njimi in jih nosil v gobcu na suho. Nad pasjo požrtvovalnostjo je bil navdušen zlasti dveletni Antonio Bottacin, ki je glasno izpodbujal psa pri plavanju. Pri tem je popolnoma pozabil na pretečo mru nevarnost. Stopil je na rob obale in nenadoma izgubil ravnotežje. Padel je v valove, ki so ga naglo nesli od obale proč. Čim je pes videl otroka v nevarnosti in slišal njegove obupne klice na pomoč, je izpustil iz ust kos lesa in plaval za otrokom. Kmalu ga je dohitel, ga pograbil z zobmi za obelko na rami in ga začel vleči proti obali. Na pomoč mu je prihitel 17-letni Osvaldo Michietto, ki je skočil v morje in pripilaval do otroka, ko so psu že pojemale sile. Kmalu je bil dveletni Antonio na obali, ne da bi se mu kaj resnega zgodilo. Oba reševalca, pes in mladenič, sta bila deležna od občudovanih velike pohvale.

— **Nesreče.** Včeraj so bili sprejeti v ljubljansko bolnišnico štiri ponesrečenci. Mario Grebenčev, 10-letni hčer posestnika iz Dolenje vasi, je brenil hčer v desnico. — Antona Puntarja 63-letnega posestnika iz Unca, je vol pritisnil tako močno ob voz, da mu je nalomil rebra. — Ivan Borštnik, 48-letni kplear iz Ljubljane, je bil pri padcu s strehe notranje ranjen. — Fr. Znidaršič, 19-letni ključavničar iz Ljubljane, si je poškodoval levo oko.

IZ LJUBLJANE

— **Izboljšanje vremena?** Zdaj si že lepega vremena zlasti kmetje ker se je začela košnja. Dežja je bilo dovolj za polja in vrtove in potrebna bi bila vročina da bi lahko začela zoreti žita. Včeraj je še precej močno deževalo tudi popoldne. Zračni tlak je na začel naraščati že popoldne in je naraščal ves čas popoldni; tudi davi je kazal barometer na izboljšanje vremena. Zračni tlak je znašal 766.2 mm. Maksimalna temperatura je znašala 17°, minimalna pa danes 11.2°.

— **Cestna dela.** Delavci mestnega cestnega nadzorstva so letos zaposleni pri manjših cestnih delih. Nedavno so začeli popravljati cestišče Pražakove ulice za sodnijo. Ta ulica je pri nas dobila eno izmed prvih bazaltoidnih tlak, beton pomešan z baza'tom. Podoben tlak ima tudi Kongresni trg in del Poljanske ceste, pri Ambroževem trgu. Asfaltni tlak je preveč spolzeč na vzpetinah, precej dobro se na obnese bazaltoid. Vendar je bil v tistih letih način tega tlakovanja le poizkus. Kmalu se je izkazalo, da takšen tlak ni tako trden kakor so pričakovali. Popravila so mnogo težavnejša kakor pri asfaltnem tlaku, na tudi prekomerno cestišča je težavno ko so potrebna kakšna popravila pri kanalizaciji ali drugih napeljavah. Tlak v Pražakovi ulici v delu kjer ga zdaj popravljajo, se je slabo obrnil, da je potrebno temeljito popravilo: obnoviti ga bodo povsem, ne le zakrpati. — V podaljšani Sibičevi ulici, ki so jo urevali lani, zadnje čase polagajo granitne robnike vzdolž širkega hodnika. S tem bo ulica kmalu urejena.

— **Mali posredar-Zekora.** Gallusova nabrežje 33 obvešča svoje žane, da bo v sredo 16. t. m. ob pol sedmih zvečer v nasvetovalnično razpravo predavanje o nerutni narstev. V nedeljo 20. VI. je istotam ob pol 10. uri dopoldne vna predavanje o prehrani vseh vrst malih živali.

— **Uprava Kina Matica** obvešča vse občivalce kina, da v turek 11. t. m. odpade radi koncerta predstava ob 19.15 uri.

— **Ziva zanimanje za Varnetičeva razstavo.** Najnovejša umetniška razstava slikarja Bruna Varnetiča je med ljubiteljske domače upodabljalce umetnosti vzbudila upravičeno pozornost. Razstavljenih je 36 umetnih akvarelov. Od teh je 27 ljubiteljskih motivov. Ostala dela so »Biblicna« »Iz Predgovora«, »Iz Zoloea«, »Na Pifinajev« »Nesreča nad Makronom«, »Cankarjev klanc na Vrhniku«, »Kranjska vira« in »Iz Benetk«. Poleg Varnetičevih akvarelov so nastavljeni na obdel 44 slikarice: Smerčutovi »Balkin«, in »Olava delnice« ter Gorkova »Sodeča delnice« in Kolarjeva »Lešča delnice«. Kdor si želim razstave še ni ogledal, naj pohiti, ker bo

odprta samo do 20. t. m. Ogled vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. Obisk toplo priporočamo.

— **Vse ljubitelje komorne glasbe,** ki je višek umetniške in koncertnega udejstvovanja, opozarjamo na nocojšnji koncert Ljubljanske komorne tria, ki bo točno ob pol 8. v veliki filharmonični dvorani. Solisti: violinist Albert Dermelj, čelist Čenda Šedlbauer in pianist Marijan Lipovšek so sijajno vigrani v skupni komorni igri in bodo izvajali na nocojšnjem večeru naslednja klavirska tria: 1) Beethoven: Trio v c-molu, op. 1, št. 3; 2) Pizzetti: Septembrska rapsodija; 3) Dvořák: Dumky op. 90. Kdor se želi naslanjati na pravi umetnosti in v resnici dobri izvedbi, naj ne zasmudi nocojšnje prilike in poseti koncert v veliki filharmonični dvorani. Opozarjamo, da je začetek ob pol 8. zvečer in ne kakor je bilo javljeno od začetka že ob 7. Konec pa bo par minut prel 9. uro. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

Iz Hrvatske

— **Nova tvornica umetnih gnojil.** Hrvatska dobi v kratkem novo tvornico umetnih gnojil in sicer bo podružnica znanega italijanskega podjetja Montecatini zgradila tvornico zveplene kisline superfosfata in modre galce.

— **Nova avtomatična telefonska centrala** ali samospojna brzoglasna središnica, kakor pravijo Hrvati. V Banjaluki postavlja tvrdka Siemens avtomatično telefonsko centralo, ki bo imel kmalu 1000 števil, v začetku pa samo 300. Dela hitro napredujejo.

— **Otvoritev vojnega arhiva in muzeja.** V prisotnosti Poglavnika je bil 2. t. m. v Zagrebu svečano odprt vojni arhiv in muzej, ki ima svoje prostore v poslopiju upravnega štaba vojnega ministrstva na Jezuitskem trgu št. 4. Svečani otvoritvi so prisostvovali tudi dostojanstveniki, med njimi več zastopnikov prijateljskih držav. Poglavnika, ki je prisel v spremstvu šefa njegovega vojaškega urada generala Ivana Pečevića, je sprejel pred poslojem general Vilko vitez Begić. Po kratkem nagovoru je Poglavnik otvoril

arhiv in muzej, potem si je pa ogledal orožje in druge zanimivosti iz hrvatske vojne zgodovine.

— **Nov hrvatski poslanik v Budimpešti.** Poglavnik je razrešil finančnega ministra dr. Vladimira Košaka njegovih dosedanjih dolžnosti in ga imenoval za poslanika v Budimpešti. Za finančnega ministra je pa menoval dosedanjega državnega tajnika v tem ministrstvu dr. Antona Filipčiča.

Radio Ljubljana

PETEK, 11. JUNIJA 1943. XXI.

12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Pesmi in napet. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Simfonična glasba. 13.25: Raljske pesmi — orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec. — Orkestralna glasba. 14.40: Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 17.15: Lohka glasba. 17.35: Koncert čelista Adolfa Fantinija. 19.00: »Govorimo italijančino« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 20.20: Radio za družino. 21.05: Orkester »Armonia« vodi dirigent Segurini. 21.40: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec, sodeluje sopranistka Valerija Heybal — operna glasba. 22.10: Lahko glasbo vodi dirigent Petralia. 22.45: Poročila v italijanski.

SOBOTA, 12. JUNIJA 1943. XXI.

7.30: Pesmi in napet. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 11.50: »Pol ure vojača« 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenščini. 13.12: Orkestralna glasba, vodi dirigent Gallino. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. Operna glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. 15.15: Pokrajinski vest-

nik. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.10: Nove plošče Cetra. 18.00: Gospodinsko predavanje v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Priporočila k dogodkom. 20.40: Lirčna prireditev družbe EIAK: Giordano: Andrea Chénier. V odmorih: a) predavanje v slovenščini; b) zanimivosti v slovenščini; c) poročila v italijanski.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šte. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z vsteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenčna moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za sto; mehki robanci (žamane), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno ml⁹, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

PREPOZNO

Profesor Modrič prihitel na polje po vedat, da mu je bila ukradena zlata ura z veržico. Čez nekaj ur se vrne in pove, da se je ura že našla. Bila je v žepu druge sultnje, ki jo je bil profesor slekel in spravil v cmrno.

— To bi bili morali javiti prej. — mu odgovore. — Tat je že prijel.

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di

Buoni del Tesoro quinquennali 5% a premi

di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Bancheieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e di Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma:

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grassi e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Bancheieri, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto consortile dagli Istituti e dalle Compagnie Finanziarie sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5% letnih zakladnih bonov s premijami

vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sicerne sedanje in bodoče davčine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakihi sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanja od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se zrebajo vsakihi šest mesecev.

Vp-sovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Bancheieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e di Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma:

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grassi e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.

Prvi letopis Akademije znanosti in umetnosti

Iz zgodovine o ustavitvi akademije — Uprava akademije in razredi — Življenjski podatki akademikov

Ljubljana, 11. junija.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani marljivo izdaja tehte in obsežne publikacije; ni zgolj fraza, da je ta visoka kulturna ustanova že z dosedanjim delom upravičila svoj obstoj. To dokazuje tudi prva knjiga njenega letopisa, ki je izšel te dni in ki nudi lep pregled dosedanjega dela, nam predstavlja prve akademike in dopisne člane, objavlja posvetila umirnim članom in podatke o občnih zbiorih, sejah itd. Knjiga vsebuje 364 strani. Na prvem mestu je objavljen prispevek sedanjega tajnika akademije Frana Ramova »K zgodovini akademije v Ljubljani«. Tajnik je tudi uredil knjigo. Njegov prispevek je objavljen v slovenski in italijanski. Nekateri podatki iz letopisa bodo zanimali tudi široko javnost, zato smo jih posneli v tem članku.

Potreba po organizaciji znanstvenega dela

Pisec kratke zgodovine naše akademije najprej ugotavlja, da je ustanovitev univerze leta 1919 v Ljubljani nujno zahtevala tudi organizacijo znanstvenega dela. Po zaslugi profesorjev Ivana Prijatelja in Rajka Nahtigala je bilo ustanovljeno Znanstveno društvo za humanistične vede. To društvo je začelo delati 6. oktobra 1921. Po svojem namenu, sestavu, delokrogu in ustroju ga je treba uvrstiti v filozofsko-zgodovinski razred znanstvenih akademij. Že v začetku je bilo društvo zamišljeno kot osnova bodoče akademije znanosti in po tem je bilo tudi usmerjeno njeno delovanje, kajti prevzelo je tudi organizacijske priprave za ustanovitev akademije. Akademija bi se naj razvila iz društva s postopnim ustanavljanjem oddelkov in strokovnih razredov.

Priprave za ustanovitev

Toda potrebe so bile širše priprave; jeseni leta 1924 so se zastopniki Znanstvenega društva, Matice Slovenske in Narodne galerije dogovorili, da je treba začeti posebno akcijo, ki naj propagira zamisel akademije, hkrati pa naj bi zbirali prostovoljne prispevke, da bi ustanova dobila primerno gospodarsko podlago in da bi lahko primerno nastanili Narodno galerijo. Na Narodno galerijo so gledali kot na zamelek prihodnjega umetniškega razreda akademije. Nekaj tednov potem so pritegnili v posvetovalni odbor še društvo »Pravnik«. Končno so izdelali osnutek ustanovitvenega zakona za akademijo. V posebnem poročilu so obrazložili potrebo in plodnost sodelovanja znanstvenih delavcev in osredotočenosti znanstvenega dela v Ljubljani. Po načrtu naj bi akademija imela štiri razrede, a po uzakonitvi načrta bi bila otvorjena le dva razreda, filozofsko-filozofsko-historični in umetniški. V prvi razred bi prišlo Znanstveno društvo, umetniški razred pa bi združil Narodno galerijo z akademijo. Pravni in matematično-prirodoslovni razred bi ostvarili s časom, ko bi se gospodarske razmere akademije primerno uredile. Zastopniki kulturnih in znanstvenih organizacij so predložili osnutek zakona z obrazložitvijo prosvetnemu ministrstvu 5. novembra 1925 in svojo zahtevo so ponovili 15. junija 1926. Proučevanje zadeve se dolgo ni premaknilo v ministrstvu, dobro pa so napredovale priprave za ustanovitev doma. Narodna galerija je leta 1927 izdala ter založila brošuro, ki je bila v njej prikazana slovenska največja kulturna naloga in v njej so vsi domači kulturni politični, gospodarski in drugi zastopniki objavili oklice na javnost, naj podpre stremenje po ustanovitvi.

Program ljubljanske akademije

Zivo pobudo za ustanovitev akademije je rodila desetletnica ljubljanske univerze. Tedanjskega rektorja Milana Vidmarja je poveljil pripravljati odbor, da sproži zadevo na vseh odločujočih mestih. Ob tej priliki je bil tudi predložen drug osnutek zakona in podrobnejše je bila utemeljena organizacija znanstvenega dela. Obližljubna je bila celo podpora edoljubnih političnih veljakov in na njihovo priporočilo je bila prosvetnemu ministrstvu predložena leta z imen dvajsetih priznanih znanstvenikov in umetnikov. Iz te liste naj bi minister izbral šest prvih akademikov za predlog o imenovanju. Na ta danarh sredstev in preprano da Narodne galerije in Znanstvenega društva sta medtem dosegla lep uspeh, da se jim ni bilo treba več bati začasnih gnetnih težav in ovir. Slovenske krajevne oblasti in razni zavodi so obljubili dovolj obilno podporo. Novi zakonski načrt s poročilom je bil predložen ministru 20. februarja 1929, lista kandidatov za izbira prvih akademikov pa 11. aprila 1929. O vseh teh ukrepih sta bili obveščeni tudi akademiji v Zagrebu in Beogradu in podrobno so jima obrazložili začetni delovni program ljubljanske akademije. Program je obsegal 15 točk: leksikon slovenskega književnega jezika, historični in etimološki slo-

var slovenskega jezika, zbiranje dialektološkega gradiva in lingvistični atlas, ustalev pravopisa in pravorečja slovenskega književnega jezika, kritične izdaje pomembnejših starejših piscev, leksikon slovenskih osebnih in krajevskih imen od 7. stoletja dalje, arheološko proučevanje in mapiranje slovenske zemlje, geološko in geografsko, botaniško, zoološko in antropološko proučevanje slovenske zemlje, zbiranje etnografskega gradiva v Sloveniji, izdaja slovenskega realnega leksikona, narodnih pesni z melodijami, bajk, pravljic, pregovorov, izdaja umetnostnih ustvaritev itd. S tem so prikazali potrebo dela, navedenega v programu, ter da je treba tudi takoj začeti delati; to delo pa lahko opravi le samo akademija s sedežem v Ljubljani. Pred zagrebško in beograjsko akademijo so morali namreč še upravičevati ustanovitve ljubljanske akademije in zaprosili so obe ustanovi, naj podpreta prizadevanje za ustanovitev slovenske akademije. V prošnji so vprašali: ali se zde beograjski in zagrebški akademiji razlogi za ustanovitev akademije v Ljubljani dovolj tehtni; ali mislijo, da je zahtevano sistematično znanstveno delo potrebno za našo kulturo in znanost sploh; ali mislijo, da more to delo opravljati le akademija, ki ima sedež v Ljubljani. Pozitivni odgovor je nameraval ljubljanski pripravljani odbor uporabiti pri prosvetnem ministru, ki ni bil na konkluzi stremeljenjem po ustanovitvi ljubljanske akademije.

Dogovori z zagrebško in beograjsko akademijo

Beograjska in zagrebška akademija nista kratkoma pristali na ustanovitev ljubljanske akademije temveč sta poverili proučitev zadeve posebni komisiji. Medtem so nekateri zagrebški akademiki osebno, ne uradno, svetovali, naj bi ljubljanska akademija prevzela ožji delokrog. Pripravljani odbor je upošteval nasvet in je izpremenil osnutek zakona tako, da bi v začetku ljubljanska akademija gojila le vede: zgodovino vseh vrst in smeri; filozofijo, sociologijo, filologijo in etnografijo. V pripravljalnemu odboru so se zavedali, da se bodo dogovori dolgo vlekli in da lahko pride do trenutka, ko bo vse zaman, zato so sklenili, da pogajanja nadaljujejo ter skušajo upoštevati vse nasvete in da hočejo zavarovati svoje stremenje s sestavo društvenih pravil — po smislu, obsegu in vsebini enakih zakonskemu osnutku za akademijo — za društvo »Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani«. Pravila je vložila kot član pripravljalnega odbora Matice Slovenske in veliki župan ljubljanske oblasti jih je potrdil 19. junija 1929. Pripravljani odbor je namreč nameraval sam ustanoviti akademijo, če bi pogajanja z onima akademijama ne bila uspešna. Potem so pa predložili spremenjeni načrt obema akademijama 29. septembra 1929 in obvestili so o spremembi prosvetnega ministra. Skupna seja zagrebške in beograjske komisije je bila 24. novembra 1929; odgovor, ki sta ga odobrila plenuma obeh akademij, je dal slutiti, da se akademiji izogibata jasnemu odgovoru. Vse to je zahtevalo poenostavljenе poslovanje pripravljalnega odbora in zato je bilo Znanstveno društvo poverjeno od Matice Slovenske, Narodne galerije in društva Pravnik, da poslej vodi vse priprave v Ljubljani. Znanstveno društvo se je 17. marca 1930 znova predstavilo akademijama v Zagrebu in Beogradu z novo obrazložitvijo svojih prizadevanj in z izjavo pripravljenosti, da bi izdelali končni zakonski osnutek v sporazumu z obema akademijama, a drugi, spremenjeni načrt naj bo le osnova za razpravo. Hkrati je bilo ministrstvu javljeno, naj ne rešuje vloge z dne 20. februarja 1929 prej, dokler ne prejme nove z zakonskim načrtom, izdelanim v sporazumu z zagrebško in beograjsko akademijo. — Akcija je potem mirovala podlugo leto in do 26. novembra 1931 ni bilo še nobene sporočila iz Zagreba in Beograda. Obe akademiji sta se pa posvetovali o načrtu ustanovitve ljubljanske akademije 31. maja in 1. junija 1930, nekaj sklenili so glasoma, a sklepa nista sporočili ljubljanskemu pripravljalnemu odboru. Na vprašanje o tej zadevi so potem prejeli od beograjske akademije odgovor, da niso nič sklepali o načrtu zakona o ustanovitvi ljubljanske akademije, med tem ko je zagrebška akademija sporočila, da je zadevo prepuščala medakademijem odboru.

Ustanovitev

Zadeva se je zavlačevala do 1. 1937. 24. julija 1937 je ministrski svet soglasno sprejel poročilo prosvetnega in finančnega

ministra; to poročilo je bilo zaključeno z ugotovitvijo, da je ljubljansko Znanstveno društvo prvi začetek ljubljanske akademije in da zakonski načrt, kakršnega je 2. januarja 1935 predložil prosvetnemu ministru tedanji rektor Fr. Ramovš, gre v proučevanje. Znanstveno društvo pa dobi redno subvencijo 100.000 din za pripravljala dela. K proučevanju je bil od ministra povabljen tudi Fr. Ramovš in v dveh dogovorih je bil določen način ustanovitve akademije, kakršne je bil za tedaj tehnično najprimernejši: ustanovi se naj društvo Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani v smislu odobrenih pravil. Društvo naj potem dobi po posebnem pooblastilu, ki ga prejme prosvetni minister po finančnem zakonu 1. 1938/39 značaj, kakršnega imajo akademije v področju zasebnega in javnega prava in razmerju do državne uprave. Pripravljala dela je Znanstveno društvo poverilo Ramovšu in ga kot pooblaščenega zastopnika javilo prosvetnemu ministru. — Ustanovni občni zbor društva Akademija znanosti in umetnosti je bil 11. decembra 1937. Finančni zakon za leto 1938/39 je dal prosvetnemu ministru pooblastilo, da po odobritvi ministrskega sveta izda uredbu z zakonsko močjo o ustanovitvi in ureditvi akademije v Ljubljani. Društvo je delovalo do 12. novembra 1938. Zakonska uredba je bila redigirana v pro-

Burma — dežela pagod

V enem samem mestu jih je na tesnem prostoru 729

Pagode niso samo poslopja svetšč, kakor mnogi mislijo, temveč se imenujejo tako tudi spomeniki, ki so bili z velikim trudom in spoštovanjem postavljeni na čast Buddhi. Na take spomenike naletimo na Kitajskem, v njihovi prvotni domovini Indiji in v Burmi. Burma je prav za prav domovina pagod. Nešteta taka sveta poslopja so značilna za burmanska mesta in deželo. Visoka so navadno 60—70 m, zgrajena v obliki orjaških stolpov in krasno okrašena. Največja pagoda je visoka do 125 m. To so verska zbirališča, budhističnih Burmanov. Verniki prinašajo pred svetišče zavojčke z zlatimi lističi, ki jih nosajo v svečani procesiji okrog Buddhinega spomenika v notranjosti poslopja, potem pa blagoslovi svečenih lističe ter jih po vrsti pritrdi na steno. Tako se leskečje stene svetišča vedno znova v zlato. Solnčni žarki se povečajo vtis tega razkošja in lepote.

Nekatero pagode so po sijaju in bogastvu neprekosljive. Najkrasnejša med njimi je sloveča pagoda Švelagon v Rangunu. Zgrajena je v obliki zvona in pri tleh meri v obsegu nad 400 m. Visoka je 123 m in je največja med tisočimi pagodami v Burmi. Njeno površino so vsako leto znova pokrili z zlatimi lističi, tako da se je neprestano lesketala v zlatu. Ta pagoda je v starih časih zelo sloveča. Poročilo pravi, da se je neki domači knez zaobljubil, da bo daroval pagodi toliko zlata, kolikor tehta sam. Svojo obljubo je tudi izpolnil. Zrtvoval je za pagogo celo premoženje. Z njegovim zlatom so pokrili vse gornje del pagode. Vrh stolpa je bila s 4.600 demanti, smaragdi in rubini okrašena zastava, tik pod njo je bil zlat okrasek, obstoječ iz sedmih zlatih obrobov. Na njih je viselo 100 zlatih in 1.400 srebrnih zvoncev. Nepopolno melodično je bilo pritrkavanje teh zvoncev, kadar jih je zagal veter. V temeljih tega krasnega budhističnega

Najdenišnica Reggie Calabrie, ki so jo kljub vidnim spoznavnim znakom bombardirala angloameriška letala: v njej je našlo smrt 33 dojenčkov, 14 dojlj in ena redovnica

svetnem ministrstvu 21. maja 1938 in 11. avgusta je bila izdana v Službenih Novinah pa objavljena 31. avgusta istega leta. Po tej uredbi je bilo 7. oktobra 1938 imenovanih prvih 18 rednih članov, ki so se zbrali na občnem zboru 12. novembra istega leta. Prvi predsednik je bil R. Nahtigal, imenovan 4. januarja 1939. — Nekatero druge podatke o akademiji bomo objavili ob drugi priliki.

žene kot zmagovalce z vencem na glavi in palmovo vejico v roki. Poznalo se mu je pa tudi na obrazu, da je ostal zmagovalce.

Silna vročina v Sevilji

Španijo je zajel prvi letošnji val vročine. Posebno v južnih krajih so imeli zadnje dni silno vročino. V Sevilji je kazal termometer v soboto na soncu 51,8, v sen. ci pa 41,3 stopinje Celzija. Tako hude vročine v Sevilji že dolga leta niso imeli.

Izreki

Tudi tisti, ki dela, se mora bati lakote. Šele tistemu, ki z delom zasluži, se mu je ni treba bati.

Kdor dela iz poklica zabavo je srečnejši od tistega, ki dela iz zabave počitek.

Bogatemu maloprednežu so vendar odprta vsa vrata, a krepostnemu sirom ku — zaprta.

Kdor se je iz čaše življenja napl ne-hvaležnosti, se mu zdi, da ima tudi najslajša pijača grenak okus.

Zrelostni izpit je kakor obiranje sadja: najbolj zrelo navadno samo odpače.

Bolje je, da izgine vas kakor da bi izginili običaji.

Najtežje se nosi prazna mošnja.

Če je res, da je ljubezen največja ženska krepost, potem na svetu sploh ni grešnih žensk.

Ženska je dar božji, ko se pa omoži, postane šiba božja.

Čim bolj se možki v žensko zagleda, tem slabše jo navadno vidi.

Bolje je da kriče nata, kakor pa da ta žalijo.

Gentleman je možki, ki izpolnjuje svoje moške dolžnosti, ženski pa prizna žensko pravico, ne da bi jo silil spoštovati njegove moške pravice.

Moški, ki najde vse v ženski, je srečen. Moški, ki v ženski vse išče, je pa bedak.

Moč ženske je v njeni slabosti. Moški ima eno samo slabost: moč.

Bolje je biti mali gospod kakor veliki sluga.

Bolje je biti en dan petelin kakor leto dni kokos.

Ženska bi lahko v vsem prekosila moškega, čim bi postalo to moderno.

Bolje je, da te sovražnik sovraži mrtvega kakor živega.

Srečen je tisti, ki je možki po odločnosti, ženska v bolesti in otrok v cerkvi.

Bolje je imeti dva pusta obraza kakor cent debelega mesa.

GEORGES OHNET:

102

PRODAJALEC STRUPOV

— Ah, hočeš me zapustiti... toda jaz tega nočem. Dovolj dolgo si mi ukazovala... Zdaj sem na vrsti jaz...

— Ali me hočeš zadržati tu nasilno, mar upaš, da me boš s tem zastrašil?

— Oh, ne, vem, kako pogumna si zlasti tedaj, ko misliš, da si močnejša. Toda močnejši sem tu jaz. Stori bom samo to, kar sam hočem. In vse tu me bo ubogalo. Ukazujem tudi mrtvi gnoti.

Znova je poskusila pripraviti ga k odhodu.

— Pojdiva, ta zrak ti ne ugaja. Ostro izhlapevanje alkohola ti pritiska v glavo.

— Ah, ah! Alkohol je prinesel silo in moč. Verjetno domu. Bila si res zelo pogumna, da si prišla sem, da bi mi kljubovala.

Sklenila je pomiriti ga in s prigovarjanjem doseči to, česar ni mogla s svojo premočjo. Stopila je k njemu in ga ošinila s pogledom, polnim ljubezni.

— No, dobro... malo prej si me hotel ugrabiti... a teboj pojdem. Odpotujega skupaj. Hotela sem te

samo preizkusiti... Zdaj pa vidim, da me iskreno ljubiš. A jaz, ti moj veliki otrok, mar sem ti kdaj kaj odrekla? Daj mi ključ od teh mrež.

— Ne, ne odidem od tod in tu ostaneva skupaj... Naučila si me piti... ali hočeš zdaj piti?

Vzel je z mize cinkasto kupico, kakršne so bile pripravljene vedno v tem domu in zasul je pipo velikega sode. Iz sode je pritekla curek žganja...

— Pogled, kako čista kapljica je to. Poduhaj, kako prijetno diši.

Hipoma je izpremenila svoj naklep, vzela je kupico, ker je bila sklenila dati Kristijanu pijače in počakati, da bi bil pijan tako, da bi si dal brez odpora vzeti ključ.

Zasmejala se je.

— No, pa naj bo. Toda pij ti prvi.

Ponudila mu je kupico, toda Kristijan jo je potisnil z roko od sebe in odgovoril v mračni jezi:

— Iz te kupice? Zakaj pa ne iz naprstnika? To je morda dobro zate... jaz bom pa pil kar iz sode.

Sklenil se je, stisnil pipo med zobe in jel piti v velikih duških.

Hladnokrvno ga je gledala in na njegovem obrazu je videla strašen učinek tega blaznega pitja.

Kristijan je postal mrtvaško bled. Oči so mu stopile iz duplin, sapo mu je zapiralo, toda njegova usta se niti za hip niso odvrnila od pipe, iz katere je teklo žganje. Vzravnaval se je šele tedaj, ko ni mogel več dihati. Podoben je bil potapljaču, ki se je nenadoma prikazal iz morskih globin. Strašno

si je oddahnil, se opotekel, stopil korak nazaj in gledal izbuljenih oči, kako teče iz pipe žganje po tleh. Liki širok pramen se je razlivalo po tleh, se vilo na vse strani in teklo skozi mrežasta vrata. Kristijan je sedel na tram, glava mu je kinkala najprej na levo, v njegovih izbuljenih očeh je bil top izraz. Stopila je k njemu, ga objela, mu jela govoriti nežne besede in previdno je tipala s svojimi spretnimi prsti, da bi se polastila njegovih ključev. Pahnil jo je od sebe tako močno, da se je opotekla in udarila ob steno. Toda takoj se je zopet vzravkala in v divji jezi je navalila nanj.

— Odpri in sicer takoj! Slišiš? Odpri... proč hočem!

— Z menoj moraš ostati. Skupaj odideva.

Motila se je v pomenu njegovih besed in mislila je, da ji zopet obljublja skupno življenje.

— Živeti s teboj? Saj vendar veš, da nikoli ne izpremenim svojega sklepa. Živeti s teboj po vsem tem, kar se je med nama zgodilo? Nikoli!

Prijel jo je za ramo, jo krepko stresel in uprl v njo strašen pogled.

— Živeti z menoj? Ne! Za to zdaj ne gre več. Zdaj, Etienetta, gre samo še za to, da z menoj umreš.

Strah, ki jo je obšel pri teh besedah, je bil tako grozen, da se niti ganiti ni mogla. Onemela je in brez moči stala pred tem groznim pijancem, ki ji je grozil s smrtjo. Kristijan je pa nadaljeval z naraščajočim razburjenjem:

— Malo prej sem ti rekel, da se te moram nekako iznebiti. Toda načinov je več, kako se da človeštvo rešiti nestvora, že od rojstva izdajalskega in morilskega. Lahko ga recimo utopimo v reki, lahko ga lastnoročno zadavimo ali ga pa sežgemo v kleti. Sežgati! Slišiš? Vrniti ga njegovemu elementu! Oh! Oh! Etienetta, tu imava vse, kar potrebujemo za sijajen punč. Pogled na to poplavo alkohola, ki se širi zdaj povsod okrog naju. Pogled te sode, polne enake tekočine... Ena sama vžigalica, pa bi bilo vsega konec, vse bi se vnelo...

Med strahotnim krohotom je vzel iz žepa škaflico vžigalic. Etienetta se je zdramila iz ospanosti, moč in pogum sta se ji vrnili. Skočila je k mrežam, se jih oklenila z belimi rokami in jela na vso moč kričati:

— Pomagajte! Na pomoč! Pomagajte!

Kristijan niti poskusil ni odtrgati jo od mreže. Prižgal je vžigalico in jo vrgel v alkohol. Iz njega je švignil modrikast plamenček, širil se je liki kača, lizal je noge mlade žene, jo žgal v meča in jo prisilil, da je bolesto kriknila ter zbežala v najtemnejši kot kleti. Toda naletela je na močan zid. Znova je od groze kriknila in se obrnila liki zver, ujeta v past. Jela je begati sem in tja in ker ni našla neobenega izhoda, se je vsa prestrašena czrla na plamen, ki je lizal sode in liki ognjena stena zastiral mreže, potem se je pa sesedla v pesek, si zakrila z rokami obraz, da bi ne videla tega groznega prizora in kar naprej je na ves glas kričala.